

FIANs visjon er en verden uten sult, der hvert menneske kan nyte sine menneskerettigheter i verdighet og særlig retten til å brødfø seg selv.

FIANs formål er å synliggjøre brudd på retten til mat der de måtte forekomme. Vi kjemper imot urettferdige og undertrykkende handlinger som hindrer mennesker fra å brødfø seg selv. Kampen mot kjønnsdiskriminering og andre former for ekskludering er en integrert del av vårt arbeid. Vi ønsker å sikre menneskers tilgang på de ressurser de trenger for å brødfø seg selv, nå og i framtiden.

-FIAN Norges strategi 2013-2017

Årsmelding

1. Styreleders innledning	3
2. India og Nepal	5
3. Norges menneskerettslige ansvar	10
4. FIAN Norge i 2014	12

FIAN Norge
Kolstadgata 1
0652 Oslo

Tlf: 472 66 978
www.fian.no
post@fian.no

Org.nr: NO 982465990
Konto: 9365.09.14994

Takk til medlemmer og frivillige!

Medlemmene er FIAN Norges viktigste støttespillere. Vi klarte å øke medlemstallet fra 170 i 2013 til 191 medlemmer i 2014! Takket være medlemsinntekter og gaver, klarte vi også å samle inn midler nok til egenandelen til vårt hovedprosjekt, Retten til mat i India og Nepal. Vår viktigste inntektskilde ved siden av Noradmidler er

medlemskontingenten og de faste månedlige bidragene. Vi trenger flere faste givere for å styrke organisasjonen. Derfor oppfordrer vi medlemmer som har mulighet, til å gi et fast månedlig bidrag på 100, 200 eller 300 kr til FIAN Norges arbeid!

Vi ønsker spesielt å takke vårt faste team av frivillige; Cecilia, Siri,

Veronika, Kristine, Elisabeth, Shabira, Tin og Solveig, og vår praktikant, Anniken. Dere har vært svært viktige for FIAN Norges informasjonsarbeid ved blant annet å bidra på stands, i sosiale medier og nettsider, med nyhetsbrev, avisinnlegg og kampanjer. Vi ser frem til å fortsette å jobbe med dere!

Ansatte og styret

2014 var et år med store forandringer i FIAN Norge. Kristin Kjæret fant nye utfordringer, og Lovise Ribe kom inn som daglig leder. Tom Hennings engasjement som informasjonsansvarlig tok slutt i august, og Lovise var eneste ansatte siste del av 2014.

Styret i 2014 bestod av Arvid Solheim (leder), Elisabeth Ng Langdahl (nestleder), Ida-Eline Engh, Mia Vanessa Henriksen, Berit Lid Scharff, Anantha Krishnan, Mari Gakkestad, Ida Tidemann-Andersen, Åshild Solgaard og Ola Westengen (vara).

FIAN i sosiale medier

	31/12-14	31/12-13	31/12-12
 *	619	416	109
 *	482	311	179
 **	3261	1641	960

*Antall følgere

** Gjennomsnittlig treff pr mnd

1. Styreleders innledning - Et hektisk år 2014!

2014 var et begivenhetsrikt år for oss som er aktive i FIAN Norge. Det har også vært et år hvor det har vært nødvendig å arbeide spesielt med vår egen organisasjon og våre

partnere. Det har vært gjort mye arbeid med å konsolidere og styrke organisasjonen, styrke vår økonomi, samt få på plass en god samarbeidsavtale med Norad, samtidig som vi har fått prosjektsamarbeidet med partnerne i India og Nepal i en god gjenge. 2014 skulle være det første året i den treårige samarbeidsavtalen med Norad for prosjektet "Retten til mat i India og Nepal". Prosjektet skal både styrke flere av FIAN Indias delstatsorganisasjoner og bidra til en sentral/nasjonal organisering i India. Samtidig inkluderer prosjektet arbeid med spesifikke menneskerettighetsbrudd i India og Nepal.

Det var nødvendig med en del dialog med Norad for å få avtalen på plass. Vi greide å formidle både viktigheten av prosjektet, samt illustrere og dokumentere at den nødvendige kompetanse og kapasitet til å gjennomføre finnes i alle ledd. FIAN måtte også berolige Norad som var urolig for organisasjonens svake økonomi; vi måtte overbevise vår hoveddonor om at vi har planer, kapasitet og initiativ nok til å skaffe 10 % egenandel til et prosjekt på omtrent

to millioner kroner, tatt i betraktning det relativt beskjedne medlemstallet vi foreløpig har. Kontrakten ble undertegnet i april, og løper ut 2016.

2014 var siste året for rammeavtalen vår på informasjon, som har bidratt til å dekke en deltidsstilling som informasjonsmedarbeider. Den nye regjeringen er interessert i å gjennomføre betydelige reformer i informasjonsstøtten, noe som har skapt stor usikkerhet hos en rekke mindre og mellomstore organisasjoner som har denne ordningen som en viktig del av sitt inntektsgrunnlag. Foreløpig har de fleste fått 2014-avtalene forlenget med ett år, gjennom 2015, med større eller mindre nedskjæringer. Hva som vil skje med informasjonsstøtten etter 2015 omfattes med stor usikkerhet.

I det hele har FIAN Norge i 2014 tatt fatt i fundraisingsarbeidet med større energi og innsats enn tidligere år. Ikke minst måtte vi i starten av året ta til oss det faktum at organisasjonen gikk på et betydelig uforutsett underskudd i 2013. Dette gjorde det svært tydelig for styret at vi måtte sette ekstra krefter inn på å skape et mer solid økonomisk fundament for FIAN.

Skiftet av daglig leder i løpet av året er også en begivenhet med stor betydning. Kristin Kjæret var den første ansatte i FIAN Norge fra 2003 og har hatt hovedansvaret for å bygge opp organisasjonen som vi kjenner den gjennom en tiårsperiode. FIAN er henne en

stor takk skyldig. Vi var heldige og fikk straks på plass en ny leder, og Lovise har massevis av pågangsmot, en veldig relevant utdanning, og bringer med seg en annen erfaringsbakgrunn og nye ideer.

Etter oppstart av nytt prosjekt i 2014, viste samarbeidet med en FIAN-seksjon i India seg raskt vanskelig, og arbeidet med å rydde opp har tatt mye tid og krefter. En av årsakene til dette har nok vært at det blant våre indiske partnere har eksistert ganske forskjellige oppfatninger av hvor viktig og nyttig det er med oppbyggingen av en sentral, nasjonal organisasjon i FIAN India. Det er mitt klare inntrykk i skrivende stund, at problemene nå er i ferd med å overvinnes, FIAN India konsolideres, og vi kan igjen se framover. Jeg har stor tro på at etter dette året med mye interne prosesser, vil FIAN Norge i 2015 igjen kunne arbeide mer med viktige og prioriterte politiske saker. Den norske strategien for matsikkerhet i et klimaperspektiv utløper i 2015 og må fornyes eller revideres. I denne saken er FIAN den viktigste forkjemperen for å beholde det klare perspektivet på retten til mat. Vaktbikkjerollen for å passe på at

Den norske strategien for matsikkerhet i et klimaperspektiv utløper i 2015 og må fornyes eller revideres. I denne saken er FIAN den viktigste forkjemperen for å beholde det klare perspektivet på retten til mat.

norske statsstøttede investeringsaktører som Norfund og Statens Pensjonsfond Utland, ikke bryter med Norges «ekstraterritoriale forpliktelser», vil også være en viktig oppgave. Vi vil også lete etter gode anledninger til å ta opp spørsmålet om Tilleggsprotokollen til konvensjonen om Økonomiske, Sosiale og Kulturelle rettigheter, som Norge vegrer seg for å ratifisere.

I det hele er FIAN Norge inne i en veldig spennende fase, og vi føler at vi står godt plassert til å fortsette det viktige arbeidet med å forsvare retten til mat, og gi et viktig bidrag i kampen for en bærekraftig utvikling for verdens mange småbønder og landløse.

Med solidarisk hilsen.
Arvid Solheim, styreleder

2. India og Nepal

Oppfølging av Indias matsikkerhetslov fra 2013

Den 5. desember 2014, var FIAN Delhi medarrangør til konferansen “Retten til mat: bærekraft og utfordringer”. Både FIAN Norge og FIAN International var til stede på konferansen, som var en møteplass for ulike interessenter, som politikere, NGOer og mennesker fra lokalsamfunnene i og rundt New Delhi.

Under konferansen ble ulike utfordringer knyttet til implementering av den indiske matsikkerhetsloven drøftet. Målet for FIAN Dehli var å samle innspill fra relevante aktører; både mennesker som jobber med å sette loven ut i livet, og mennesker som blir berørt av den, slik at de kan ta erfaringene videre i sitt lobbyarbeid mot indiske myndigheter.

FIAN India og FNs kvinnekomité

Indiske myndigheter måtte i 2014 svare for FNs kvinnekomité om status og fremskritt i arbeidet mot diskriminering av kvinner. FIAN India hadde utarbeidet en skyggerapport til kvinnekomitéen hvor de tok opp en rekke saker som de ønsket at komitéen skulle drøfte med indiske myndigheter. Blant annet uttrykte FIAN India bekymring for kvinnene i grenseområdene India-Nepal, som hvert år opplever flom og ødeleggelser, grunnet utbygging av Lakshmanpur-dammen på indisk side av grensen. Dette er en sak som både FIAN Uttar Pradesh (UP) og FIAN Nepal har jobbet med i en årrekke. Kvinnekomitéen kom med konkrete

anbefalinger på bakgrunn av FIAN Indias rapport. Blant annet råder komitéen indiske myndigheter å iverksette alle nødvendige tiltak for å sikre at demningen ikke fortsetter å påføre lokalsamfunnene skade, samt at alle ofre blir kompensert. Videre blir indiske myndigheter anbefalt å gjennomføre en utredning for å avdekke negativ påvirkning av damutbyggingen på kvinner i de utsatte områdene, spesielt med tanke på de mest marginaliserte. FIAN vil fortsette å følge opp indiske og nepalske myndigheter, for å bidra til å bedre situasjonen for flomofrene ved Rapti-elven.

Feltarbeid i Araku Valley, Andhra Pradesh

En Research Visit (RV) innebærer at en gruppe reiser ut i felten for å innhente førstehånds informasjon om en spesifikk sak som FIAN jobber med. Slikt feltarbeid skal gi grundig innsikt i lokale forhold, og legger grunnlag for en videre strategi for å bedre situasjonen. Det gir også mulighet til å bygge kapasitet og nettverk på tvers av nasjonale, regionale og lokale grenser.

I desember 2014 var FIAN Norge og FIAN International med på feltarbeid i India, i regi av FIAN Andhra Pradesh (AP). Målet med reisen var å dokumentere situasjonen til urbefolkningen, adivasiene, i Araku Valley. Araku Valley ligger 600-900 moh i Visakapathnam-distriktet vest i India. Regionen som FIAN AP jobber i har tilsammen 49 landsbyer, og gruppen

besøkte de 4 landsbyene Boribovalasa, Budaguda, Sunnametta og Thokavalasaa. Adivasiene i Araku Valley har begrenset tilgang på blant annet matjord, rent drikkevann og arbeid. Her er noen av utfordringene som ble dokumentert under besøket:

Tilgang på vann

De fleste landsbyene i Araku Valley har ikke tilgang på rent drikkevann. I Boribovalasa ble vannet testet av det nasjonale vannverket og funnet uegnet som drikkevann. Landsbyboerne har ingen annen tilgang på vann, og må derfor benytte seg av det forurensede vannet, noe som fører til økt hyppighet av vannbårne sykdommer. Vannmangelen fører også til konflikter mellom landsbyene.

Drikkevannet i Boribovalasa er blitt testet og funnet uegnet som drikkevann. Kvinnene henter likevel vann her hver dag, da dette er eneste vannkilde.

Foto: FIAN Norge

Irrigasjonssystemet i Sunnametta er ikke lenger funksjonelt grunnet manglende vedlikehold. Foto: FIAN AP

Mange av bøndene i Araku Valley er avhengig av effektive irrigasjonssystemer grunnet uforutsigbare værforhold. I Sunnametta var et slikt system avgjørende for om bøndene kunne få en eller to avlinger i løpet av et år. Gruppen fikk se et irrigasjonssystem som kunne forsyne 4 landsbyer med vann, men grunnet manglende vedlikehold etter et steinras, var dette ikke lengre funksjonelt.

Implementering av offentlige velferdsordninger

En stor del av landsbybeboerne i Araku Valley lever under fattigdomsgrensen. Etter indisk lov har de rett til velferdsordninger som rasjoneringskort og 100 dager med arbeid per år. Flere av de fattigste familiene opplever å ikke få tilgang til disse ordningene, og de som har

tilgang, sliter likevel med å brødfø familien selv. FIAN jobber systematisk med analyser av lover og politikk som kan peke på lokale og nasjonale myndigheters ansvar for å tilrettelegge for tilgang til matjord, vann og andre ressurser i Araku Valley. Viktige resultater av FIANS arbeid, er at lokalbefolkningen selv er blitt bevisst sine rettigheter, og at de selv kan utarbeide dokumentasjon på rettighetsbrudd og oppsøke myndigheter med sine krav. Landsbybeboerne i Araku Valley har nå regelmessig kontakt med lokalpolitikere i regionen. Dette har blant annet ført til at det nå er satt av penger til reparasjon og vedlikehold av irrigasjonssystemet i Sunnametta, en prosess som FIAN AP vil følge opp videre i 2015.

Manglete irrigasjon gir tapte avlinger for bøndene i Sunnametta.

Foto: FIAN AP

FIAN India – resultater og utfordringer i 2014

FIAN Andhra Pradesh (AP)

Sak: Retten til mat og vann for adivasiene i Araku Valley.

Resultater: ”Over 500 personer fra Araku Valley har deltatt på workshops for å få økt bevissthet rundt sine rettigheter. Vi ser at flere og flere landsbyer selvstendig stiller kritiske spørsmål og jobber mot lokale myndigheter. Vi ser også tydelig at kvinner deltar i økende grad i debatten. Vi er svært fornøyde med at det nå er satt av penger til

reparasjon og vedlikehold av irrigasjonssystemet i Sunnametta, som kan gi 4 landsbyer en ekstra avling i året.”

Utfordringer: ”Vi jobber i en stor region som omfatter 49 landsbyer. Regionen mangler mye infrastruktur, og få har tilgang til internett. En utfordring for oss har vært å organisere de lokale gruppene våre og få ut informasjon til alle landsbyene.”

FIAN Uttar Pradesh (UP)

Saker: 1) Retten til livsgrunnlag for synshemmede, 2) Implementering av *Integrated Child Development Scheme* (ICDS) og 3) Retten til livsgrunnlag for flomrammede familier i grenseområdet India-Nepal, og Indias ekstraterritoriale menneskerettslige forpliktelser.

Resultater: ”Det viktigste vi fikk til i 2014, var at myndighetene i Uttar Pradesh lyste ut 200 stillinger for blinde og svaksynte, og at Jalalpur helsesenter for mødre og barn fikk en ekstra ansatt.”

Utfordringer: ”Det er vanskelig å få myndighetens oppmerksomhet når vi jobber med de mest marginaliserte gruppene i samfunnet. Vår oppfatning er at den sittende regjeringen ikke setter levekårene til de aller fattigste på agendaen.”

Ms. Sangita er nyansatt ved Jalalpur helsesenter. Bemanningen gikk opp fra 2 til 3 ansatte i 2014. Foto: FIAN Uttar Pradesh

FIAN Delhi

Sanjay-kolonien, New Delhi. Foto: FIAN Norge

Sak: Retten til mat og vann for migrantarbeidere i Sanjay-kolonien, New Delhi.

Resultater: ”Vi ser at migrantarbeiderne i Sanjay-kolonien nå selvstendig kan oppsøke lokale myndigheter. På eget initiativ organiserer de møter i lokalsamfunnet for å øke bevisstheten rundt rettigheter, og lærer hverandre hvordan de kan gå frem for å få tilgang til offentlige velferdstjenester.”

Utfordringer: ”Migrantarbeidere er ikke en prioritert gruppe for regjeringen, og de blir som regel oversett av både politikere og vanlige folk.”

FIAN Rajasthan

Saker: 1) Landrettigheter for Dalit-familier i Bhat Basti, Rajasthan, 2) Anstendige arbeidsforhold for gruvearbeidere i Bheel Basti, Rajasthan.

Resultater: ”Vår lobbyvirksomhet har ført til at 26 husholdninger i Bheel Basti har

fått jobbkort, og dermed sikret 100 dagers arbeid gjennom sosiale velferdsordninger.”

Utfordringer: ”Vi har jobbet for et vedtak om et helsesenter for mødre og barn i Bhat Basti. Vedtaket gikk ikke igjennom, og den politiske prosessen har nå stoppet opp.”

FIAN Indias nasjonale kontor

Saker: 1) Rettighetsbrudd som følge av kulldrift i Kusum Tola, Jarkhand og 2) Retten til livsgrunnlag for flomrammede familier i grenseområdet India-Nepal, og Indias ekstraterritoriale MR-forpliktelser.

Resultater: ”Vi skrev en skyggerapport til FNs kvinnekomité som førte til konkrete anbefalinger til indiske myndigheter. Vi har også klart å skape nettverk med myndigheter i flere stater i India, ved å tilby ulike institusjoner vår ekspertise ved

utforming av retningslinjer og handlingsplaner under den nasjonale matsikkerhetsloven.”

Utfordringer: ”Vi skal fungere som overordnet kontor og en støtte for hele FIAN India. Samtidig skal vi jobbe med våre egne saker og gjøre FIAN India til en sterkere nasjonal og internasjonal aktør. Vi har hatt kapasitetsutfordringer i 2014, og har jobbet med å finne en bedre balanse for hva vi kan klare i 2015.”

3. Norges menneskerettslige ansvar

Forvaltning av Statens Pensjonsfond Utland (SPU)

Rapporten fra FIAN Norge til komitéen for Økonomiske, Sosiale og Kulturelle rettigheter (ØSK) i forbindelse med ØSK-komitéens eksaminering av norske myndigheter i november 2013, førte til én konkret anbefaling til norske myndigheter. Anbefalingen ble gjengitt i Stortingsmelding 19 om forvaltningen av Statens Pensjonsfond, som ble lansert i juni 2014:

Komitéen uttrykker at den er betenkt over at de ulike tiltak Norge har iverksatt for å styrke arbeidet med samfunnsansvar knyttet til forvaltningen av SPU, ikke omfatter et institusjonalisert system for systematiske analyser av konsekvensene for menneskerettighetene av fondets investeringer. Komitéen anbefaler å sikre at Norges Banks investeringer i utenlandske selskaper som har virksomhet i tredjeland, blir gjenstand for omfattende analyser av investeringenes virkning for menneskerettighetene, både før investeringen og så lenge den varer.

Til tross for ØSK-komitéens anbefaling til regjeringen, står det videre i Stortingsmeldingen at:

Imidlertid er det departementets vurdering at det ikke foreligger holdepunkter for å kunne konstatere at

ØSK-konvensjonen pålegger statene et ekstraterritorielt ansvar for å overholde rettighetsbestemmelsene.

Til dette sa tidligere daglig leder i FIAN Norge, Kristin Kjæret, under høring om Stortingsmeldingen i Finanskomitéen:

Det er kontroversielt å hevde at ØSK-konvensjonen ikke pålegger statene et utenomterritorielt ansvar. Jeg ber dere bruke muligheten senere i dag til å stille Finansminister Siv Jensen spørsmål om hvordan regjeringen kan hevde at Norge ikke har et utenomterritorielt MR-ansvar.

Hun tok også opp nødvendigheten av at etiske og menneskerettslige vurderinger av norske investeringer må gjøres av en instans uavhengig av Norges Bank, og at Etikkrådets mandat og ressurser derfor bør styrkes. Hun avsluttet med at:

FIAN Norge ønsker politikk som også fungerer for de mest sårbare og marginaliserte. Oljefondet er en global gigant! Verden kom i 1948 til enighet om at alle mennesker har universelle menneskerettigheter. Norge ratifiserte ØSK-konvensjonen flere år før den faktisk trådte i kraft. At vi i dag har masse penger betyr ikke at vi har lov til å trække på folks rettigheter – uansett hvor de bor! Dere har faktisk makt til å vise verden dette.

Menneskerettigheter i norsk utviklingspolitikk

12. desember ble Stortingsmelding 10 (2014- 2015) *Muligheter for alle – menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken* lansert av utenriksminister Børge Brende. FIAN Norge var tidlig inne i prosessen med innspill til meldingen. Å fremme ØSK-rettighetene, fokusere på marginaliserte grupper, samt følge opp ØSK-komiteens anbefalinger til norske myndigheter om ansvarlige investeringer, var blant sentrale temaer FIAN Norge spilte inn til Utenriksdepartementet:

”For realiseringen av retten til mat, helse, vann og sanitær er det spesielt viktig å identifisere hvordan jordløse, småbønder, kystfiskere, pastoralister, daliter, urfolk og slumbeboere diskrimineres og marginaliseres. Det krever også et eget fokus på rettighetene til kvinner/jenter og personer med nedsatt funksjonsevne.”
(FIAN Norges innspill til Stortingsmeldingen, mars 2014)

Norsk næringsliv er en viktig del av norsk utviklingspolitikk. Næringsutvikling er sentralt for å oppnå utvikling. Dessverre ser vi at både nasjonale og utenlandske næringslivsaktører også kan bidra til en forverring av menneskerettighetene. Det er derfor viktig at norske myndigheter sikrer en forvaltning som overvåker norsk næringslivs engasjement, også utenfor Norge. Dette er i samsvar med anbefalingene fra FNs komité for

økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter til norske myndigheter.
(FIAN Norges innspill til Stortingsmeldingen, mars 2014)

Vi er opptatt av at stortingsmeldingen må være tydelig på at de sivile og politiske rettighetene og de økonomiske, sosiale og kulturelle rettighetene er udelelige, og at dette vektlegges gjennom hele meldingen.
(FIAN Norges brev til statssekretær Bård Glad Pedersen, juni 2014)

FIAN er fornøyd med mye i Stortingsmeldingen; blant annet trekker den frem sult og feilernæring, og særlig den *kroniske* underernæringen, som den største helserisikoen på verdensbasis. Videre slår den fast at «Strategien for Matsikkerhet i et klimaperspektiv», som er veldig tydelig på at retten til mat er et bærende element i norsk utviklingspolitikk, skal videreføres når den utløper i 2015. Den understreker også sivilsamfunnets viktige rolle for å fremme en rettighetsbasert tilnærming til matsikkerhet, og den tar opp kasteproblematikk.

Imidlertid savnet FIAN debatten om Norges utenomterritorielle forpliktelser og ratifisering av tilleggsprotokollene til ØSK- og Barnekonvensjonen. Dette vil vi sørge for å formidle og følge opp i sluttbehandlingen av Stortingsmeldingen i 2015.

4. FIAN Norge i 2014

Dokumentarfilmfestivalen Human Rights Human Wrongs - Landran på agendaen

På årets dokumentarfilmfestival, viste FIAN Norge filmen *No Land No Food No Life*, som tar oss med til Mali, Uganda og Kambodsja. Her får vi møte småbønder som alle har mistet sitt land – og dermed også sitt levebrød, i et brutalt møte med store landbruksselskaper. Regissør Amy Miller gjestet Oslo under årets Human Rights, Human Wrongs-festival, og satte landran på agendaen.

No Land No Food No Life ble også vist av FIAN Norge i forbindelse med markeringen av FNs internasjonale år for familielandbruket den 21. oktober. Intervju med Amy Miller kan leses på FIAN Norges nettsider.

Amy Miller, regissør for filmen 'No Land No Food'. Foto: FIAN Norge

The Right to Food and Nutrition Watch

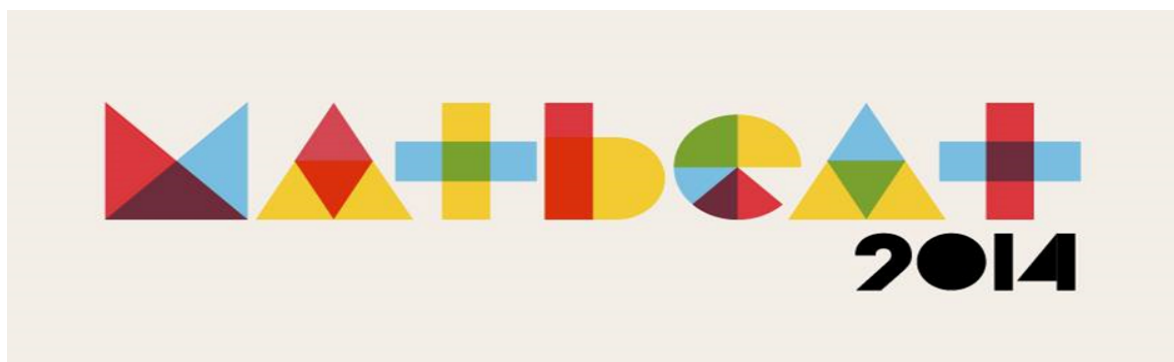
The Right to Food and Nutrition Watch er FIAN Internationals årlige publikasjon som oppsummerer status på retten til mat globalt. I 2014 var «the Watch» dedikert til 10-års jubileet for de frivillige retningslinjene for retten til mat. FIAN

Norge bidro til publikasjonen, i samarbeid med FIAN Sverige, med en artikkel som satt fokus på Norge og Sveriges menneskerettighetsforpliktelser utenfor Norge, spesielt med tanke på pensjonsfondenes investeringer.

Verdens Matdag

På Verdens Matdag 16. oktober arrangerte FIAN, Spire og Utviklingsfondet MatBeat for andre året på rad. Festen for retten til mat ble en vellykket markering, feiret med appeller, konserter og kunst!

«Bandene satt på bakrommet og ventet. Appellantene var klare, og kunsten var på plass. Idet klokka begynte å nærme seg 19.00, begynte Kulturhuset sakte, men sikkert å fylles av engasjerte mennesker, sultne på kulturelt påfyll. Ordstyrer Andrew Kroglund fra Utviklingsfondet tok ordet og presenterte dagens tema: Retten til mat.

Kveldens appellanter var generalsekretær i Amnesty International Norge, Jon Peder Egenæs, leder for Framtiden i Våre Hender, Arild Hermstad og leder i Bondens marked, Aina Bartmann. Alle belyste matpolitikk og matsikkerhet fra ulike perspektiver. Mellom appellene spilte «At Your Leisure», «Mio» og «Gatas Parlament».

FIAN-medlem, Elisabeth Medbøe, sto for to kunstinntallasjoner med navnet «Dialogbord».

FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO) opprettet Verdens Matdag som en internasjonal merkedag i 1979. Retten til mat er en fundamental menneskerett; allikevel sulter over 800 millioner mennesker i verden i dag. Dette til tross for at det blir produsert nok mat til alle.

Bordenes særdeles interessante utforming, åpnet for samtaler om matproduksjon og bærekraftig landbruk. Utviklingsfondet presenterte fotoutstillingen og kampanjen «Frihet til å drømme», som viser hvordan

landbruksinvesteringer kan bidra positivt i kampen mot global fattigdom.

MatBeat 2014 fylte Kulturhuset! Vi regner med at 150 personer var innom arrangementet. FIAN feirer Verdens Matdag igjen i 2015. Forhåpentligvis ses vi der!» - Av FIAN-frivillig Tin Østenstad

Publikasjoner

I forbindelse med Verdens Matdag, publiserte FIAN Norge, Utviklingsfondet og Spire en kronikk i Vårt Land, «Mat er Sikkerhetspolitikk». Kronikken tok for seg oppfyllelse av menneskerettighetene som nødvendig sikkerhetspolitikk. Blant annet skrev vi at:

Arbeidet med matsikkerhet handler ikke bare om fattigdomsbekjempelse. Matsikkerhet er en forutsetning for stabil samfunnsutvikling og fredelig sameksistens. Arbeidet for retten til mat er derfor også i høyeste grad sikkerhetspolitikk.

FIAN-medlem Solveig Heim sørget i tillegg for to leserinnlegg på trykk både i Lillehammer Byavis og Gudbrandsdølen Dagingen i forbindelse med Verdens Matdag.

FIAN-frivillig Elisabeth Medbø presenterer sitt kunstprosjekt 'Dialogbord' på MatBeat. Foto: Spire

Fotoutstilling på MatBeat. Foto: Utviklingsfondet

Menneskerettigheter i det globale matsystemet

I september ble det avholdt en konferanse i Oslo ved Norsk Senter for Menneskerettigheter om hvordan multinasjonale selskaper i det globale matvaresystemet kan komme i konflikt med menneskerettighetene, og spesielt retten til livsgrunnlag, mat og helse. Konferansen diskuterte blant annet hvorvidt FNs retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter (Ruggie-prinsippene) er sterke nok til å regulere privat sektor, eller om vi trenger et nytt internasjonalt juridisk bindende verktøy for å beskytte utsatte grupper mot menneskerettighetsbrudd begått av selskaper. Lederen av menneskerettighetsrådets arbeidsgruppe for næringsliv og menneskerettigheter, Michael Addo, var med i debatten. Det samme var FIAN Internationals representant i Genève, Ana-Maria Suarez Franco. FIAN Norge har vært sentral i utformingen av

konferanserapporten, som er et viktig bidrag til den pågående diskusjonen om næringslivets menneskerettslige ansvar.

FIAN har lenge vært en viktig pådriver for et forpliktende internasjonalt lovverk for næringslivet. Det var derfor en seier for FIAN da FNs Menneskerettighetsråd i juni 2014 vedtok en resolusjon for «å etablere en åpen mellomstatlig arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide et internasjonalt juridisk bindende instrument for transnasjonale og andre selskaper med hensyn til menneskerettigheter».

FIAN Norge ser frem til å følge arbeidet til MR-rådets mellomstatlige arbeidsgruppe, og vil fortsette å være en pådriver for økt ansvarliggjøring av stater og næringsliv.

Utviklingsaktuelt- kampanje for bistandsbudsjettet

FIAN er blant mange MR- og utviklingsorganisasjoner som får prosjektstøtte over bistandsbudsjettet. I høst ble det varslet store endringer i budsjettet, spesielt i Informasjonsstøtteordningen, en bevilgning som benyttes til å drive opplysningsarbeid i Norge om sentrale problemstillinger i sør. For FIAN Norge utgjør informasjonsstøtteordningen i overkant av 20 % av det totale budsjettet, og benyttes i stor grad til lobby- og

påvirkningsarbeid, og for å kunne delta i samfunnsdebatten for å belyse våre internasjonale saker i Norge.

RORG-samarbeidet gikk i spissen for å utvikle en kampanje rettet mot politikerne, for å sette fokus på det viktige arbeidet til organisasjonene som vil bli berørt av kuttene. Resultatet ble avisen «Utviklingsaktuelt», som ble sendt politikerne rett før forslaget til Statsbudsjett 2015 ble lagt frem.

I avisen skriver daglig leder i RORG-samarbeidet blant annet at:

I følge den første samlede resultatrapporten for informasjonsstøtten som ble lansert i oktober, har den statlige støtten på den ene siden bidratt til å fremme organisasjonenes roller som vaktbikkjer og pådrivere i forhold til sentrale og aktuelle utviklingsspørsmål. På den andre siden har organisasjonene bidratt til å spre kunnskap og informasjon ut til det brede lag av befolkningen.

RORGs medlemsorganisasjoner bidro med artikler til avisen. FIAN skrev om en av våre viktigste kampsaker, nemlig ansvarliggjøring av norske myndigheter når de investerer i utlandet, samt multinasjonale selskapers menneskerettslige ansvar. I vår artikkel, ”Norske investeringer har forpliktelser – også i utlandet”, hevder vi blant annet at:

Norske myndigheters manglende anerkjennelse av sine ekstraterritoriale forpliktelser gjør det «lettere» for Pensjonsfondet å investere i flere selskaper som er anklaget for brudd på menneskerettighetene, f.eks. Goldcorp, Monsanto og Nestlé.

Generalforsamling i FIAN International

Generalforsamlingen i FIAN International ble avholdt i Brussel i oktober 2014. Der brukte de mer enn 30 delegatene fra 20 nasjonale FIAN-seksjoner blant annet mye tid på å revidere statuttene for FIAN International. Den kanskje mest synlige endringen er at navnet på vår internasjonale moderorganisasjon nå ikke lenger er en forkortelse for Food First

Vi skriver også at:

Det er behov for et lovverk som sikrer at stater og selskaper kan stilles til ansvar for brudd på menneskerettighetene når de opererer utenfor egne landegrenser. (...) For å sikre en ansvarliggjøring av de som velger å bryte menneskerettighetene, er det helt essensielt at vi får et slikt bindende rammeverk og at dette utvikles i samarbeid mellom stater, ikke i samarbeid med selskaper.

For FIAN, som for mange andre organisasjoner, var det en stor seier at bistandsbudsjettet for 2015 etter budsjettforhandlingene mellom regjeringen og samarbeidspartiene opprettholdes på samme nivå som 2014. Informasjonsstøtteordningen ble forlenget med ett år for de fleste av organisasjonene som nyter godt av den. I løpet av 2015 skal hele ordningen revideres. Vi er sterkt bekymret for at informasjonsstøtten vil bli svekket fra 2016, og til lite nytte for organisasjoner som har som mål å bidra til innsikt og skape debatt om bl.a. konsekvenser av norske myndigheter og selskapers aktiviteter i utviklingsland.

International Action Network, men kun et navn, FIAN International. Ellers ble det gjort en rekke modifikasjoner i statuttene, for å modernisere og effektivisere organisasjonen. Anita Klum fra Sverige ble gjenvalgt som president for det internasjonale styret, for en periode på tre år. Det er for tiden ikke noe norsk medlem i det internasjonale styret.

Egeninntjening

Retten til mat i India og Nepal: Prosjektpartnerne er samlet i New Delhi for å planlegge det videre samarbeidet i 2015.

FIAN Norge inngikk i 2014 en avtale om vårt hittil største prosjekt, Retten til Mat i India og Nepal. Norad krever at vi selv samler inn 10 % av prosjektbudsjettet, dvs 200.000 kr per år. I tillegg må vi tjene inn penger til drift av eget kontor. 2014 ble derfor et år for å ta i et ekstra tak på egeninntjeningsiden.

Innsamling i forbindelse med Verdens Matdag

For andre året på rad, benyttet vi Verdens matdag til å samle inn penger fra bedrifter i nærområdet. I 2014 resulterte dette i totalt 9.500 kr. Stor takk til alle bedrifter som støttet oss!

Ved for verdighet - Takk til familien Bredeveien!

FIAN-medlem og vedentusiast Jon Steinar Bredeveien, stilte igjen opp i 2014 med disponibel ved for salg. Med stor innsats fra styremedlemmer og frivillige, klarte vi å selge ved med et overskudd på 17.000kr i 2014. Inntektene var avgjørende for FIAN Norge og prosjektet vårt i India og Nepal.

Arvid Solheim, Ida Tidemann-Andersen og Jon Steinar Bredeveien

Medlemsinntekter og gaver

Medlemskontigenten og gaver fra medlemmer forblir FIAN Norges største inntektskilde. Vi har fått bidrag via medlemmers egne bursdagsgaver, via medlemmers menigheter og via andel av salg. Eksempelvis gir FIAN-medlem Thore

Anton Bredeveien en andel av sitt Petaca-salg til FIAN Norge (www.peteca.no). Stor takk til alle som har bidratt, med medlemskap, ekstra gaver og frivillig innsats.

Nøkkeltall 2014

FIAN Norges viktigste donor er Norad. Vi har to avtaler med Norad:

Prosjektavtale for India og Nepal kr 1.850.000,-

Rammeavtale for informasjons- og påvirkningsarbeid kr 600.000,-

Medlemmer og Nettverk

FIAN Norge er en medlemsorganisasjon, med 190 medlemmer. Vi er en del av Menneskerettighetshuset i Oslo og er aktivt med i Forum for Utvikling og Miljø, NGO-forum for menneskerettigheter, Rorg, Fokus, Det norske dalitsolidaritets-nettverket og Norges sosiale forum.

Støtt FIANS arbeid for retten til mat!

Bli medlem ved å sende oss en e-post på post@fian.no.

Vår gavekonto er 9365.09.14994.

Følg oss på sosiale medier:

Facebook: www.facebook.com/FianNorge

Twitter: @fian_norge

FIAN Norge
Kolstadgata 1
0652 Oslo

Tlf: 472 66 978
www.fian.no
post@fian.no

Org.nr: NO 982465990
Konto: 9365.09.14994